

Openbare school voor
Regulier & Montessori basisonderwijs
Nieuwlandstraat 241 2729 EB Zoetermeer
Tel: 079-3431733
e-mailadres: info@obshetgroenehart.nl
www.obshetgroenehart.nl

Vragen en antwoorden over het Montessori onderwijs

Maria Montessori

Maria Montessori, in 1870 geboren, was de eerste vrouwelijke arts in Italië en werd hoogleraar in de antropologie aan de universiteit van Rome. Zij werkte in een psychiatrische kliniek, had een eigen praktijk en werd directeur van een inrichting voor geestelijke gehandicapte kinderen. Daar ontwikkelde zij een geheel nieuwe methode van onderwijs, gebaseerd op speciaal door haar ontworpen materiaal. De resultaten waren zeer opmerkelijk. Het streven van Maria Montessori was er vooral op gericht de zelfwerkzaamheden van het kind te stimuleren. Een kans haar onderwijsmethoden ook bij "normale" kinderen te beproeven kreeg zij in 1907. Zij aanvaardde toen de opdracht in Rome een kleuterschool te stichten. Ook daar werd haar methode een succes. In 1912 maakte zij haar methode (ook) geschikt voor het basis onderwijs. In diverse landen werden Montessorischolen opgericht. In Nederland startte de eerste school volgens haar methode in 1916 in Den Haag.

Centraal in haar ideeën over de begeleiding van kinderen naar hun volwassenheid staat datgene wat het kind zelf behoeft. Door zorgvuldige observatie leerde zij deze behoefte onderkennen. Zij wijdde haar leven aan de uitbouw van de wetenschappelijke visie op opvoeding en onderwijs. Deze blijkt nog steeds volledig actueel en vindt steeds meer navolging. Dr. Montessori bracht haar laatste jaren in Nederland door. Zij overleed in 1952 te Noordwijk.

Voor welke leeftijd is Montessori onderwijs geschikt?

Dr. Montessori ging van uit een opvoedingsvisie die begint bij de geboorte. Op scholen heeft zij haar ideeën van 2½ jarigen (peuterklas) tot en met basisschool gerealiseerd. Haar opvolgers bouwden hierop voort tot en met 18-jarigen. Met betrekking tot de schoolopvoeding is het natuurlijk ideaal al een kind al in het kleuteronderwijs de Montessorimethode volgt. Maar door individuele begeleiding is ook mogelijk om later naar een Montessorischool over te stappen.

Is het Montessori onderwijs voor elk kind geschikt?

In beginsel, ja. De methode is immers ontwikkeld vanuit het kind. Juist door de grote mate van individuele begeleiding biedt deze goede methode mogelijkheden voor allerlei kinderen. Zo wordt het stille, teruggetrokken kind anders benaderd dan de meer beweeglijke groepsgenoot. Men kan dus zeggen dat Montessori onderwijs zoekt naar de manier waarop het kind op school het best functioneert.

Het kind leert zelfstandig en leert zich concentreren.

Aandacht voor het individu!

Binnen het Montessori onderwijs wordt er niet uitgegaan van de zogenaamde gemiddelde leerling. Ieders aanleg en eigen aard wordt gerespecteerd. Het kind krijgt de kans op eigen wijze en in eigen tempo voort te gaan. De groepsleerkracht bewaakt, dat dit in overeenstemming is met de mogelijkheden van desbetreffende leerling. Door observatie en het persoonlijke contact bij het aanbieden van het materiaal en het lesje. Elke leerling krijgt persoonlijk een lesje bij elk materiaal. Verder wordt door stimuleren van zelfwerkzaamheid en de zelfstandigheid de aandacht voor elk individu benadrukt.

Sociale vorming.

Juist doordat er in groep kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar zijn, kunnen de ouderen de jongeren helpen en leren de jongeren hulp te vragen te vragen aan de ouderen. Er is van ieder materiaal maar een beperkte hoeveelheid in de klas aanwezig zodat ze ook leren een tweede/andere keuze te maken. Hoewel kinderen vrij zijn alleen te werken, zullen ze door de sfeer, materiaal en leeftijdsopbouw in de groep ervaren, dat het plezierig is samen te werken en zich sociaal te gedragen.

De ouderen werken met jongeren. Je bent niet altijd de oudste of de jongste in de groep. Je bent niet altijd de domste of de knapste. Er is minder kans op het ontstaan van meerder- of minderwaardigheidsgevoelens. Je leert echt rekening te houden met elkaar. Samenwerken is noodzakelijk.

Geen jaarklassen.

Het Montessori onderwijs werkt met groepen kinderen van verschillende leeftijden, waardoor de indeling er ongeveer als volgt uitziet:

- onderbouw met 4 – 6 jarigen (groep 1,2)
- middenbouw met 6 – 9 jarigen (groep 3,4,5)
- bovenbouw met 9 – 12 jarigen (groep 6,7,8)

Dit wordt in de eerste plaats gedaan met het oog op de sociale ontwikkeling (samen spelen, samen leren werken.) Maar ook om het alleen werken mogelijk te maken en de voortgang in het onderwijs- en leerproces niet te belemmeren.

De bedoeling is om zo evenwichtig mogelijke groepen te krijgen. De samenstelling wordt bepaald in de teamvergadering na zorgvuldig overleg met alle betreffende collega's. In de laatste weken voor de zomervakantie wordt de groepssamenstelling bekend gemaakt.

De aansluiting onder-, midden- en bovenbouw.

Juist bij het Montessori onderwijs verloopt de overgang naar een andere bouw soepel, omdat een deel van het lesmateriaal al bekend is en werkwijze hetzelfde. Dit houdt in dat zowel in de onderbouw (kleuters) als midden- en bovenbouw dezelfde soort begeleiding wordt gegeven. In de midden- en bovenbouw gaan de kinderen gewoon door waar zij de voorgaande bouw waren gebleven. Zij kunnen ook grijpen naar vertrouwd eerder gedaan werk, om daarna met meer inzicht en plezier iets nieuws aan te pakken in de doorgaande lijn van mogelijkheden.

Bouwovergang.

Als de ontwikkeling naar verhouding wat langzamer verloopt, hoeft een kind de leerstof van het afgelopen jaar niet te "herkauwen", maar kan gewoon op eigen niveau doorgaan. Het komt een enkele keer voor dat een kind vier i.p.v. drie jaar over een bouw doet.

Het kan ook een enkele keer voorkomen dat een kind maar twee jaar over een bouw doet.

Overgang voor kinderen van andere scholen.

Voor kinderen die van andere scholen komen, geldt dat er gebruik wordt gemaakt van de informatie van de school van herkomst, de school is verplicht een onderwijskundig rapport op te stellen voor elk kind dat de school verlaat. Tevens is voor toelating de informatie die door de ouders gegeven wordt van groot belang. Kinderen zullen moeten wennen, maar de mogelijkheid om op eigen wijze en eigen niveau bezig te zijn helpt het kind al snel door de beginfase heen.

Wat is zo speciaal aan het Montessori onderwijs?

Bij het Montessori onderwijs gaat men er van uit, dat een kind voornamelijk zelf actief is bij zijn ontwikkeling naar zelfstandigheid. Onnodig ingrijpen van volwassenen bemoeilijkt het proces. De Montessorischool wil een omgeving bieden, die voortdurend prikkelt tot zelf handelen. Hierbij valt een deskundige leerkracht niet weg te denken. Deze dient te zijn geschoold in het observeren van ieder kind afzonderlijk en in het aanbieden van specifieke Montessori leermiddelen. Natuurlijk zijn die aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de leerlingen.

Het Montessori materiaal.

Het Montessori materiaal is zeer belangrijk; met het materiaal krijgt het kind inzicht in soms moeilijke en abstracte begrippen; het materiaal geeft de mogelijkheden om zoveel mogelijk zintuigen te gebruiken bij het in zich opnemen van de stof; het materiaal nodigt uit tot spontane herhaling van de handeling; het materiaal is vaak ook zelfcorrigerend, waardoor de leerlingen zonder inmenging van de leerkracht hun "fouten" zelf ontdekken. Hierdoor en door de manier waarop kinderen ermee kunnen gaan werken gaan ze echt in hun bezigheid op. Dit heeft ontegenzeggelijk een grote vormende waarde. Het materiaal ziet er aantrekkelijk uit, maar moet dan ook wel zorgvuldig worden onderhouden. Daardoor vormt het voortdurend een uitnodiging en dat is nu precies waar het om gaat! U moet het echt zelf eens komen bekijken en zien hoe de kinderen er mee werken.

Mag een kind zelf bepalen waar het mee bezig is?

Ja. Echter de leerkracht heeft de taak er op te letten dat die keuze in redelijke verhouding blijft tot de mogelijkheden van het kind. Het kind wordt wel geacht dagelijks/wekelijks een bepaalde hoeveelheid werk in te leveren. De ervaring leert dat een kind elk vak boeiend vindt, mits dit vak aantrekkelijk wordt gepresenteerd. Om zich zo volledig mogelijk te ontplooiën ontstaat er bij het kind normaal de behoefte met alle vakken bezig te zijn. Het "doen waar je zin in hebt" wordt in banen geleid, door het kind zelf en door de leerkracht. Ons leerlingvolgsysteem zorgt ervoor dat wij de ontwikkeling van elke leerling op de voet volgen zodat de kinderen niet door de mazen van het net kunnen glijpen.

Wie bepaalt het tempo waarin de kinderen werken?

De kinderen mogen in eigen tempo werken. De leerkracht let er op dat dit in overeenstemming is met de mogelijkheden van het betreffende kind. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de minimale hoeveelheid leerstof in ieder geval gedaan is dan wel aangeboden is geworden. Er vindt dus geen tijdsverspilling plaats met het opvangen van tempoverschillen.

Wordt er helemaal niets "klassikaal" gedaan?

Jawel. De zaakvakken en creatieve vakken worden met de gehele groep behandeld. Het is de bedoeling dat die door zo'n groepsles de kinderen worden gemotiveerd zelfstandig het besprokene te gaan verwerken. Dit gebeurt door er werkjes, verslagen e.d. over te maken. De leerkracht kan daar o.a. aan zien of de leerstof is begrepen. De kinderen in de onderbouw zitten bovendien regelmatig in een "kring", waarin gezamenlijk materiaallessjes gegeven worden, taal- en tekenspelletjes gedaan worden, en versjes aangeleerd. Een ander aspect van de "kring" is dat er van alles verteld kan worden door zowel de leerkracht als de kinderen zelf.

Krijgen de leerlingen een rapport?

Cijferrapporten worden niet gegeven op de Montessorischool. In plaats daarvan krijgen de ouders driemaal per jaar een woordrapport over hun kind. Zo'n rapport geeft uitgebreide informatie en wordt bovendien in een persoonlijk gesprek tussen de groepsleerkracht en ouders besproken. Deze bespreking is ook van belang voor een goede samenwerking tussen ouders en school. Op de Montessorischool wordt de nadruk niet de beloning in de vorm van en cijfer gelegd, maar ligt de nadruk op het werk zelf en wordt het werken en het resultaat daarvan door de kinderen als "beloning" ervaren. Het plezier in het werk staat voorop en dat is meestal voldoende prikkel. Vanzelfsprekend beschikt de leerkracht zelf wel over een systeem om de bezigheden van de leerlingen vast te leggen. Daardoor kan de ontwikkeling van de leerlingen op de voet worden gevolgd. Eventuele stagnaties kunnen zo tijdig worden opgemerkt.

Hoe werkt de doorstroming naar het voortgezet onderwijs?

Zoals op veel basisscholen wordt ook bij ons aan het eind van de bovenbouwperiode de Cito-eindtoets afgenomen. Het resultaat van de toets en het advies van de school worden uitvoerig met de ouders besproken.

Nederlandse Montessori Vereniging.

De Nederlandse Montessori Vereniging (NMV) stelt zich ten doel de Montessorigedachte te verspreiden en te versterken. Nederland telt zo'n 160 basisscholen en 12 scholen voor voortgezet onderwijs die zijn geënt op de methode van Maria Montessori.

Wat doet de NVM?

- Zij geeft een informatief blad uit, gratis voor leden, waarin geschreven wordt over opvoeding en onderwijs volgens de methode Montessori.
- Zij helpt bij het stichten van scholen.
- Zij coördineert de opleiding van Montessori-leerkrachten.
- Zij geeft boeken en brochures uit van en over Montessori en de methode.
- Zij houdt lezingen en studiedagen.

Nadere informatie over abonnementen en contributies zijn verkrijgbaar bij het NMV, Centraal Secretariaat, Spaarndammerplantsoen 58a, 1013 XT Amsterdam, tel. 020-6820487.

Heeft u nog vragen over het Montessorionderwijs of over onze school stelt u ze gerust. We helpen u graag verder.

Kijkt u ook eens op onze website, www.obshetgroenehart.nl